

Токар О. І., викладач, Денисюк С. В., магістр, (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Невід'ємною складовою рекреаційних ресурсів регіону виступають лісові масиви, що використовуються або можуть бути використані в туристичних та рекреаційних цілях. Особливе значення мають приміські ліси, лісопарки, лісові насадження біля санаторно-курортних та туристичних закладів, об'єкти природо-заповідного фонду [1]. Найбільш інтенсивно використовуються лісові насадження поблизу великих населених пунктів.

В умовах відсутності значних орографічних відмінностей, виходу до моря, які можна використати як принаду для відпочиваючих, лісові масиви Рівненщини відіграють домінуючу роль у структурі рекреаційних ресурсів регіону. Фактична лісистість Рівненської області становить 35,2 % від загальної площі, що є одним з найвищих показників в Україні. Крім того велика кількість мальовничих озер та річок, що протікають в межах лісових масивів, підвищують їх рекреаційну цінність. Ці фактори відносять лісову рекреацію до провідних в області і роблять її привабливою не тільки для місцевого населення, але і для туристів з інших регіонів.

Проблему лісорекреаційного природокористування у своїх працях піднімали такі вчені як В. М. Гавій, О. І. Голубчак, М. М. Запоточний, І. Ф. Калущий, В. М. Клапчук, М. П. Кляц, Е. А. Кульчицька, І. В. Мирон, І. Ю. Поронник, Ф. Ф. Шандор та інші. Проте їх праці, здебільшого, стосуються або лісогосподарського комплексу країни в цілому, або ж окремих господарств. На регіональному рівні проблема обґрунтування лісорекреаційного природокористування залишається невирішеною.

Лісовкрита площа в Рівненській області за даними Державного управління лісового господарства становить 705761,5 га. Внаслідок фізико-географічних умов і антропогенного впливу розміщення лісів на Рівненщині є надто нерівномірним: від 65,51 % залісненості у Рокитнівському районі до 6,80 % у Гошанському районі. Загалом північні райони області є набагато залісненішими від південних [2].

У лісовому покриві області чільне місце займають хвойні породи (68 %). Більш скромну роль відіграють м'яколистяні породи (21 %) та твердолистяні (11 %). У породному складі деревної рослинності чільне місце займають сосна (69 % лісовкритої площі), дуб звичайний та береза

(по 10 %), а також вільха чорна (8 %). Інші породи (граб, осика, ясен, ялина та ін.) займають незначні площі.

Площа рекреаційно-оздоровчих лісів 65003,9 га (9,2 % від площі лісів області). Проте розподіл рекреаційних лісів нерівномірний.

Так в господарствах півночі області, де зосереджені основні лісові ресурси, частка рекреаційно-оздоровчих невелика. В Рокитнівському господарстві вона становить 0,6 % (353 га), Дубровицькому – 1,4 %, Зарічненському – 1,9 %, Клесівському – 1,7 %, а в Остківському та Висоцькому рекреаційно-оздоровчих лісів взагалі немає. Винятками є Володимирецьке (4,7 %), та Сарненське (19,5 %) господарство. Центральна та південна частини області мають більший відсоток рекреаційно-оздоровчих лісів. Великою є їх частка в Дубенському – 10,8 %, Костопільському – 15,2 %, Острозькому – 12,1 %, Млинівському – 6,6 %. Низька – Березнівське (0,36 %), та Соснівське (0,002 %) господарство. Найбільше рекреаційно-оздоровчих лісів в господарствах, що знаходяться біля м. Рівне – Рівненське (40,7%) та Клеванське (96,3 %) [2].

Рекреаційну діяльність на території лісового фонду здійснюють як державні так і приватні підприємства. На території Рівненської області провідну роль відіграє Рівненське ОУЛМГ та його структурні елементи. В підпорядкуванні управління знаходиться 705761,5 га лісових територій, з них – 65003,9 га рекреаційно-оздоровчих лісів. Головними завданнями Рівненського ОУЛМГ є: переведення лісів промислового значення в ліси рекреаційного призначення, створення лісових місць відпочинку, їх впорядкування, встановлення лісових меблів та інформаційних стендів, пропагування культури відпочинку в лісі, прищеплення любові до природи в відпочиваючих, охорону видового різноманіття лісу.

Аналіз пропозиції лісової рекреації показує, що у лісовому господарстві Рівненської області є можливість поєднувати власне відпочинок в лісі з іншими видами відпочинку. Традиційними та найцікавішими видами рекреації, з якими може вдало поєднуватись лісова рекреація: природознавчий туризм – відвідування об'єктів природної атракції, заповідних територій, серед яких варто виділити Рівненський природний заповідник, Дермансько-Острозький національний природний парк, Надслучанський регіональний ландшафтний парк; фольклоризм – участь у різноманітних традиційних народних обрядах і святкуваннях (найбільш популярний фестиваль «Бурштиновий шлях»); кінний туризм – катання верхи на конях, на бричках та возах; водний туризм – сплав на катамаранах та байдарках (найкращі річки для сплавів – Случ, Горинь, Стир); кулінарний туризм – можливість спробувати страви місцевої кухні; історико-етнографічний туризм; вело туризм (по території лісових

господарств можна розробляти як одноденні так і багатоденні веломаршрути).

В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Найперспективнішими активним видами відпочинку, що поєднуються з лісовою рекреацією в лісовому господарстві області можуть бути велотуристичні подорожі, піший туризм, пікніки, спортивне орієнтування, верхова їзда, спостереження за тваринами, збір ягід та грибів, полювання та болотний туризм.

2. Найбільша концентрація рекреаційних лісів – поблизу міст Рівне, Здолбунів, Костопіль та Сарни. Основною причиною такого розподілу є орієнтування на споживача лісових рекреаційних ресурсів.

3. Основними проблемами лісових рекреаційних точок - сміття, а також погане облаштування території та низьке поєднання різних видів відпочинку.

Нами запропоновано ряд рекомендацій, що мають поліпшити рекреаційну активність населення та рекреаційну привабливість лісових рекреаційних територій. Зокрема: облаштувати під'їзди та паркувальні місця поблизу рекреаційних територій, перехід до планового та змістовного встановлення лісових меблів, пропагування відпочинку в лісі, стимулювати поєднання лісового відпочинку з іншими видами, вирішення проблеми з вивозом сміття, прищеплення любові до природи та бережного ставлення до неї.

1. Стафійчук В. І. Рекреалогія / В. І. Стафійчук // Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с. 2. Зведений проект організації і розвитку лісового господарства державних підприємств Рівненського обласного управління лісового та мисливського господарства. Ірпінь, 2011. – 489 с.